

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Туляков Вячеслав Олексійович ЖЕРТВИ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЯК СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН	349
Мирошниченко Наталія Анатоліївна СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНІ НАСЛІДКИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЇХ ВПЛИВ НА КВАЛІФІКАЦІЮ	353
Коломієць Юлія Юріївна НАУКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА НА ПОРОЗИ НОВОЇ УКРАЇНИ	356
Полянський Євген Юрійович ЩОДО ПОКРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	358
Абакіна-Пілявська Людмила Миколаївна ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЧЕСТИ ТА ГІДНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	360
Агапова Каріна Вікторівна ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ МОЛОДІЖНИМИ УГРУПОВАННЯМИ В УКРАЇНІ	362
Берш Анастасія Яковлівна КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ	364
Бойченко Віталій Петрович ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ВПЛИВУ НА ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ	365
Горбачова Ірина Михайлівна ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НАСИЛЬНИЦЬКЕ ЗНИКНЕННЯ ЗА КК УКРАЇНИ	367
Гуменюк Віталій Васильович ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВІДСТРОЧЕННЯ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ, ПРИМИРЕННЯ ЗЛОЧИНЦЯ ТА ПОТЕРПІЛОГО, ДІЯЛЬНОГО КАЯТТЯ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ НІМЕЧЧИНИ	370
Іванова (Кедик) Вероніка Петрівна МЕДИЧНИЙ ПРАЦІВНИК ЯК СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	372
Колодін Денис Олексійович ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОСЯГАННЯ НА ВИБОРЧУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ	375
Тавлуй Олена Вікторівна ВЧИНЕННЯ КРАДІЖКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ	376
Тимофєєва Лілія Юріївна НЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСЛУЖЕНОГО ПОМ'ЯКШЕННЯ ЯК ПРОЯВ НЕПРОПОРЦІЙНОСТІ У СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ	378
Хильченко Анастасія Сергіївна ПРИНЦИП ПРОПОРЦІЙНОСТІ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ВПЛИВУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	380
Хімченко Світлана Анатоліївна ЗАХИСТ РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ	383
Чугуніков Ігор Іванович КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ: НЕОБХІДНІСТЬ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ	385
Камінський Петро Валерійович ПРОБАЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ	389
Павлова Олександра Сергіївна ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРАВ ЖУРНАЛІСТІВ І ПРАЦІВНИКІВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	391
Кулик Анастасія Валеріївна ОКРЕМІ НАПРЯМКИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРОТИПРАВНИМ ПОСЯГАННЯМ ...	394
Малишева Марина Валеріївна НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ДОСЛІД» ТА «ЕКСПЕРИМЕНТ» ЯК ПРИЧИНА ПРОБЛЕМ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ НЕЗАКОННОГО ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДІВ НАД ЛЮДИНОЮ	396
Мустафаєва Анна Іванівна КІБЕРБЕЗПЕКА ОСОБИ, СУСПІЛЬСТВА ТА ДЕРЖАВИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ДЕРЖАВИ	399
Нековаль Єгор Ігорович ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРН.	400
Поліщук Яна Романівна ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	403

КІБЕРБЕЗПЕКА ОСОБИ, СУСПІЛЬСТВА ТА ДЕРЖАВИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ДЕРЖАВИ

Кібербезпека була і залишається однією з найважливіших складових системи обороноздатності України. Частка, форма та тип кіберзагроз у контексті обороноздатності продовжують зростати та динамічно змінюватися. Ця загрозлива тенденція ще більше посилюватиметься протягом наступного десятиліття, оскільки інформаційні та обчислювальні технології розвиватимуться та зближатимуться з технологіями штучного інтелекту. Цей посилений вплив на функціонування обороноздатних структур створює абсолютно нову ситуацію безпеки з новими викликами технологічного рівня. Реалізація зазначених пріоритетів здійснюється шляхом забезпечення повноцінної суттєвої діяльності осіб, суспільства та держави в епоху повної цифралізації та зміцнення можливостей національної системи кібербезпеки.

Усі громадяни повинні мати базові знання про кібербезпеку, оскільки такі вимоги ставить цифрове суспільство. Відповідно до положень Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 № 2163-VIII [1] кібербезпека – це «захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі». З огляду на положення цього закону до об'єктів кібербезпеки потрібно відносити: конституційні права та свободи людини та громадянина; сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікаційного середовища, а також суспільство безпосередньо; державу, конституційний лад, суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність; національні інтереси у всіх сферах життя особи, суспільства і держави; об'єкти критичної інфраструктури.

У сучасному світі продовжують існувати передумови для динамічного поширення кіберзагроз. А саме – незавершеність нормативно-правової бази у сфері кібербезпеки, «старіння» сфери захисту інформації та повільне впровадження світового та європейського досвіду зокрема у систему національного законодавства, неадекватне регулювання цифрової складової для боротьби з кіберзлочинністю, недостатній рівень відповідальності за порушення правових вимог у цій сфері, відсутність відповідного структурного поділу у значній частині органів державної влади, технічні збої у фінансуванні кіберзахисту. Таким чином, в умовах динамічної цифровізації всіх сфер державного управління, які потребують суворого дотримання відповідних стандартів, бракує незалежних систем аудиту інформаційної безпеки та механізмів розкриття інформації про вразливості. Сьогодні також наявні проблеми, пов'язані із незавершеністю заходів із впровадження організаційно-технічної моделі кіберзахисту, що відповідає сучасним загрозам, викликам кіберпростору та світовим тенденціям розвитку галузі кібербезпеки, підвищенням цифрової грамотності громадян та культури безпечної поведінки у кіберпросторі, відсутністю систем, які підвищують обізнаність громадськості про кіберзагрози та кіберзахист [2].

Необхідність забезпечити кібербезпеку та мати засоби для ведення кібервійни наразі змушує органи державної влади переглядати внутрішню політику в кіберсфері. Так, відповідно до Стратегії кібербезпеки України, введеної в дію Указом Президента України № 447/2021 від 26.08.2021 [3], визначено основні завдання Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України стосовно забезпечення обороноздатності України. З огляду на реалії сьогодення, то варто відзначити, що у грудні 2023 року урядом ухвалено розпорядження «Про затвердження плану заходів на 2023 – 2024 роки з реалізації Стратегії кібербезпеки

України» [4]. Цей документ визначає завдання та дії для досягнення стратегічних цілей та встановлює показники та терміни виконання. Основними напрямками роботи згідно з зазначеним планом є: нормативно-правове забезпечення діяльності з кібербезпеки, кіберзахисту та кібероборони; розвиток технічних складових національної системи кібербезпеки; налагодження тісної співпраці з міжнародними партнерами; розробка організаційно-технічних моделей кіберзахисту; організація наукових досліджень у сфері кібербезпеки; посилення кіберзахисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури; удосконалення процесу навчання працівників у напрямку кібербезпеки.

В цілому, стрімкі умови цифровізації суспільства вимагають формування більш збалансованої та ефективної національної системи кібербезпеки, здатної гнучко адаптуватися до змін безпекового середовища та забезпечувати безпечне функціонування національного кіберпростору для громадян України. Це створює нові можливості для цифровізації всіх сфер суспільного життя.

Підсумовуючи, варто зауважити, що забезпечення кібербезпеки є стратегічно важливим завданням для збереження суверенітету та ефективності оборони України, особливо в умовах російсько-української війни. Сьогодні кіберпростір стає ареною, де розгортаються не лише традиційні військові дії, але й небезпечні атаки на інформаційні системи, критичну інфраструктуру та комунікаційні мережі. Водночас роль особи, суспільства та держави у таких умовах посилюються, адже вона закладає основу обороноздатності України.

Список використаних джерел

1. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
2. Горун О. Ю. Пріоритетні засади державної політики кібербезпеки: організаційно-правовий аспект. *Інформація і право*. 2021. № 2 (37). С. 93102.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України» : указ Президента України від 26.08.2021 р. № 447/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text>
4. Про затвердження плану заходів на 2023–2024 роки з реалізації Стратегії кібербезпеки України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 р. № 1163-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2023-%D1%80#Text>

Ключові слова: Кримінальна відповідальність, кримінальне правопорушення, кібербезпека, кримінальна відповідальність за комп'ютерні правопорушення, Особлива частина кримінального права.

Keywords: Criminal liability, criminal offense, cyber security, criminal liability for computer offenses, Special part of criminal law.

Нековаль Єгор Ігорович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального права*

ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРН

Новели національного виборчого законодавства, пов'язані з новим порядком включення виборців до списків виборців за місцем перебування, спричинили зміни також в кримінальному та адміністративному законодавстві. У зв'язку з пильною увагою законодавця до правової охорони виборчих прав громадян та реалізації виборчих механізмів, норм про відповідальність, доцільно розглянути зарубіжне законодавство та виявити тенденції його розвитку.